

Emiel Lamberts. *Het gevecht met Leviathan. Een verhaal over de politieke ordening in Europa, 1815-1965.* Amsterdam, 2010, uitgeverij Bert Bakker, 428 p.

Bij zijn afscheid als hoogleraar in 2006 kondigde Emiel Lamberts in een interview in *Tijdingen uit Leuven* aan dat hij werkte aan een studie over 'het samengaan van conservatisme en sociaalpolitiek katholicisme en de invloed daarvan op de Europese samenleving'.⁽³⁾ En nu, vijf jaar later, verscheen zijn indrukwekkende 'Gevecht met Leviathan', dat handelt over de evolutie van de christelijk-sociale politiek in het Europa van de tweede helft van de negentiende eeuw. Kortom, het boek gaat in essentie over de ontstaansgeschiedenis van de moderne christendemocratie, die tot op vandaag de politiek in Europa mee bepaalt.

een studie publiceerde.⁽⁴⁾ Mathilde, Jupiter en Calvinopolis waren maar enkele van de gecoedeerde pseudoniemen die katholieke voormannen in 1871 bedachten om met elkaar in het geheim te corresponderen over katholiek nieuws. Een anonieme informant in het Vaticaan verdeelde de berichten. Deze bleek later een Poolse prelaat én privésecretaris van de paus te zijn. Hij ondertekende zijn dépêches met 'Frédéric' wanneer de info bestemd was voor de katholieke pers en met 'Ferdinand' wanneer ze strikt vertrouwelijk was. Het bewijst de sfeer van geheimzinnigheid en zelfs van paranoia die in sommige ultramontaanse kringen heerste.

Blome was vanaf 1883 ook betrokken bij de Unie van Fribourg, een richtinggevende sociale denktank die onder andere een rol speelde bij de voorbereiding van de in 1891 verschenen encycliciek *Rerum Novarum* van paus Leo XIII. Het was het prille begin van de christendemocratie. Door zijn optreden bracht Blome dus een verbinding tot stand tussen het conservatisme en de christendemocratie, die een grote invloed zou uitoefenen op de naoorlogse Europese integratie. Vanaf 1890 was Blomes rol zo goed als uitgespeeld. Nadien verarmde hij zienderogen en vereenzaamde hij in zijn villa in het Italiaanse Bellagio. Hij overleed op 24 augustus 1906, 77 jaar oud.

Professor Lamberts schreef een zeer doorwrochte studie in een prachtige stijl over een uiterst boeiend en belangrijk onderwerp. Het boek werd intussen dan ook genomineerd voor de Libris Geschiedenisprijs. Minpunt vonden we echter de epiloog over 'Adenauer in Cadenabbia'. De Duitse kanselier en grondlegger van de Europese eenmaking placht namelijk zijn vakanties door te brengen in een villa aan het Comomeer, vlakbij de plaats waar von Blome de laatste dertig jaar van zijn leven heeft gewoond. Het gegeven wordt aangegrepen om de doelstellingen en realisaties van beide heren met elkaar te verbinden. Maar de verschillen tussen beiden waren in werkelijkheid onoverkomelijk groot: alleen al door zijn gewone afkomst verschilde Adenauer immers totaal van Blome. Bovendien streefde 'der Alte' bewust naar een breuk met het Duitsland (en Oostenrijk) van voor 1945. Mede daardoor kennen we in West-Europa nu al meer dan 60 jaar vrede. De einddatum van de ondertitel van het boek was dan ook beter '1906' geweest.

Sam Van Clemen

(3) *Tijdingen uit Leuven*, oktober 2006, p. 26-36.